

Bruksela, 3 lipca 2026 r.  
(OR. en)

11122/26

ECOFIN 912  
UEM 316  
SOC 441  
EMPL 243  
COMPET 856  
ENV 832  
EDUC 298  
ENER 454  
JAI 892  
GENDER 129  
JEUN 172  
SAN 530  
*EIB*  
*ECB*

**NOTA**

---

|          |                                                                                                                                                  |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Od:      | Sekretariat Generalny Rady                                                                                                                       |
| Do:      | Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada                                                                                                           |
| Dotyczy: | ZALECENIE RADY w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Francji |

---

Delegacje otrzymują w załączeniu wspomniany wyżej projekt zalecenia Rady, w wersji zmienionej i uzgodnionej przez różne komitety Rady oraz sfinalizowanej przez Komitet Ekonomiczno-Finansowy, oparty na wniosku Komisji COM(2026) 210 final.

## **ZALECENIE RADY**

### **w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Francji**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97<sup>1</sup>, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

---

<sup>1</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie (UE) 2024/1263 określa cele ram zarządzania gospodarczego, jakimi są wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem.
- (2) W dniu 25 listopada 2025 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Francji na 2026 r. W tym samym dniu, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2026 r., w którym nie wskazała Francji jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2026 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro<sup>2</sup> w dniu 21 kwietnia 2026 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu i zalecenie w sprawie kapitału ludzkiego – w dniu 9 marca 2026 r.

---

<sup>2</sup> Dz.U. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności Unii w ciągu najbliższych pięciu lat. Wskazano w nim trzy wymogi transformacyjne, tzn. innowacje, dekarbonizację i konkurencyjność oraz bezpieczeństwo, które stanowią podstawowe filary zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Odkąd opublikowano Kompas konkurencyjności, jest on wykorzystywany jako podstawa prac w ramach europejskiego semestru, co pozwala zapewnić spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami UE i stworzyć jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, które wspiera zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.
- (4) W 2026 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równoległe z ostatnim etapem wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)<sup>3</sup>. Plany odbudowy i zwiększania odporności (RRP), wraz z finansowaniem w ramach polityki spójności, mają zasadnicze znaczenie dla realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ w planach tych miały znaleźć się rozwiązania umożliwiające skuteczne sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich cyklach lub znacznej części tych wyzwań, a w programach finansowanych w ramach europejskiej polityki spójności wymagano uwzględnienia zaleceń dla poszczególnych krajów. W związku ze zbliżającym się zakończeniem funkcjonowania RRF niezwykle ważne jest utrzymanie reform i inwestycji wspieranych i realizowanych w ramach RRF, w szczególności tych, które przyczyniają się do sprostania wyzwaniom wskazanym w zaleceniach dla poszczególnych krajów, a także wykorzystanie tych reform i inwestycji jako podstawy do dalszych działań.
- (5) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2026 r. dotyczące Francji. Oceniała w nim postępy Francji we wdrażaniu zaleceń dla tego kraju z 2025 r. oraz podsumowała realizację RRP przez Francję. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Francja. Oceniono w nim również postępy Francji we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

---

<sup>3</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na podstawie oceny i zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Francji<sup>4</sup>. Plan ten obejmuje lata 2025–2029 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres siedmiu lat. Rada zaleciła następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 0,8 % w 2025 r., 1,2 % w 2026 r., 1,2 % w 2027 r., 1,2 % w 2028 r. oraz 1,1 % w 2029 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym przez odniesienie do roku bazowego 2023, wynoszącym: 4,6 % w 2025 r., 5,8 % w 2026 r., 7,1 % w 2027 r., 8,4 % w 2028 r. oraz 9,5 % w 2029 r. W odniesieniu do lat 2025–2029 te maksymalne stopy wzrostu wydatków netto są spójne ze ścieżką korekty, jak zaleciła w dniu 21 stycznia 2025 r. Rada na mocy art. 126 ust. 7 TFUE, w celu likwidacji nadmiernego deficytu<sup>5</sup>. Na podstawie dokonanej przez Komisję oceny skutecznych działań z dnia 3 czerwca 2026 r.<sup>6</sup> procedura nadmiernego deficytu wobec Francji zostaje zawieszona.
- (7) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby wystąpiły o uruchomienie w skoordynowany sposób krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu w celu wsparcia działań UE na rzecz szybkiego i znacznego zwiększenia wydatków na obronę<sup>7</sup>, a Rada Europejska pozytywnie odniosła się do tej propozycji w dniu 6 marca 2025 r. Państwa członkowskie mogą nadal zwrócić się o uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia w dowolnym momencie do 2028 r., jeżeli spełniają kryteria określone w art. 26 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

---

<sup>4</sup> Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Francji (Dz.U. C, C/2025/659, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/659/oj>.

<sup>5</sup> Zalecenie Rady mające na celu likwidację nadmiernego deficytu budżetowego we Francji, przyjęte w dniu 21 stycznia 2025 r. Wszystkie dokumenty związane z procedurą nadmiernego deficytu dotyczącą Francji dostępne są pod adresem: [https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/france\\_en](https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/france_en).

<sup>6</sup> Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, „Europejski semestr 2026 – pakiet wiosenny”, COM(2026) 200 final.

<sup>7</sup> Komunikat Komisji „Uwzględnianie wyższych wydatków na obronność zgodnie z paktem stabilności i wzrostu”, Bruksela, 19 marca 2025 r., C(2025) 2000 final.

- (8) W dniu 7 maja 2026 r. Francja przedłożyła swoje roczne sprawozdanie z postępów za 2026 r.<sup>8</sup> zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto, stanu realizacji pakietu reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego oraz stanu realizacji reform i inwestycji ukierunkowanych na główne wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Francji z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241. Sprawozdanie z działań podjętych w ramach procedury nadmiernego deficytu zostało włączone do rocznego sprawozdania z postępów.
- (9) Wzrost realnego PKB w 2025 r. wyniósł 0,8 %, a inflacja HICP – 0,9 %. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. realny PKB wzrośnie o 0,8 % w 2026 r. i o 1,1 % w 2027 r., a inflacja HICP wyniesie 2,4 % w 2026 r. i 1,8 % w 2027 r.

---

<sup>8</sup> Roczne sprawozdania z postępów za 2026 r. są dostępne na stronie: [https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports\\_en](https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en).

- (10) Według danych Eurostatu<sup>9</sup> deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Francji spadł z 5,8 % PKB w 2024 r. do 5,1 % PKB w 2025 r. Spadek deficytu w 2025 r. odzwierciedla głównie środki zwiększające dochody wynoszące około 0,5 % PKB oraz środki zmniejszające wydatki, głównie na spożycie publiczne i transfery socjalne, o wartości prawie 0,3 % PKB, jak również wzrost dochodów podatkowych powyżej nominalnego PKB. Ta dynamika dochodów wynikała głównie z podatków pośrednich i podatków dochodowych od osób prawnych. Czynniki te z nawiązką skompensowały wzrost płatności odsetek od długu sektora instytucji rządowych i samorządowych o 0,2 punktu procentowego, spowodowany wyższym zadłużeniem i wyższymi stopami procentowymi w przypadku nowych emisji obligacji. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych do daty granicznej prognozy deficyt przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wynieść 5,1 % PKB w 2026 r. i 5,7 % PKB w 2027 r. Brak zmiany deficytu w 2026 r. wynika z szeregu czynników. Z jednej strony odzwierciedla on środki zwiększające dochody o wartości 0,5 % PKB (z czego 0,3 % PKB ma charakter tymczasowy), które obejmują m.in. przedłużenie okresu obowiązywania składki nadzwyczajnej wnoszonej przez duże przedsiębiorstwa, podatek wyrównawczy od wysokich dochodów oraz zwiększenie powszechnej składki na ubezpieczenia społeczne od dochodów finansowych, a także określone w budżecie na 2026 r. działania dotyczące ograniczenia wydatków na rzecz poszczególnych ministerstw i organów administracji publicznej. Z drugiej strony, z wyłączeniem skutków tych środków, oczekuje się, że wpływy podatkowe wzrosną nieco poniżej poziomu aktywności gospodarczej. Ponadto, oprócz negatywnego wpływu na wzrost gospodarczy, konflikt na Bliskim Wschodzie będzie miał dodatkowy bezpośredni wpływ na budżet w wysokości 0,2 % PKB związany z większym obciążeniem odsetkami od obligacji indeksowanych inflacją (0,1 % PKB), niższymi dochodami ze względu na indeksację zwolnień ze składek na ubezpieczenie społeczne związanych z płacą minimalną oraz wyższymi wydatkami wojskowymi na misje w tym regionie. Wpływ ten zostanie zasadniczo zrównoważony przez dodatkowe oszczędności wydatków ogłoszone w kwietniu. Wzrost deficytu w 2027 r. wynika głównie ze stopniowego wycofywania w 2026 r. tymczasowych środków po stronie dochodów o wartości 0,3 % PKB.

---

<sup>9</sup> Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2026 r.

- (11) Z szacunków Komisji wynika, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej<sup>10</sup>, który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był restrykcyjny, na poziomie 0,9 % PKB. Prognozuje się, że w 2026 r. będzie on restrykcyjny na poziomie 0,9 % PKB, a w 2027 r. – ekspansywny na poziomie 0,3 % PKB.
- (12) Według danych Eurostatu<sup>11</sup> dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Francji wzrósł z 112,6 % PKB na koniec 2024 r. do 115,6 % PKB na koniec 2025 r. Wzrost relacji długu do PKB w 2025 r. wynika głównie z wysokich deficytów pierwotnych i rosnących płatności z tytułu odsetek, które skompensowały zmniejszający zadłużenie wpływ wzrostu nominalnego. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy relacja długu do PKB przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wzrosnąć do 118,1 % do końca 2026 r., a następnie do 120,2 % do końca 2027 r. Wzrost w 2026 r. i 2027 r. wynika głównie z tych samych czynników co w 2025 r.
- (13) Według danych Eurostatu<sup>12</sup> całkowite wydatki obronne sektora instytucji rządowych i samorządowych we Francji wyniosły w 2025 r. 1,9 % PKB. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2026 r. przewiduje się, że ich poziom wyniesie 2,1 % PKB w 2026 r.<sup>13</sup>

---

<sup>10</sup> Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecyjne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

<sup>11</sup> Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2026 r.

<sup>12</sup> Eurostat, wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG).

<sup>13</sup> Definicja „wydatków na obronę” według NATO różni się od definicji „obrony narodowej” według klasyfikacji COFOG. Mogą ponadto występować różnice związane z czasem rejestracji wydatków, w szczególności wydatków na sprzęt wojskowy, ponieważ sprawozdawczość NATO opiera się na innych zasadach dotyczących czasu rejestracji niż rachunki narodowe.

- (14) Unia nadal stoi w obliczu ryzyka zakłóceń w dostawach energii i dużej zmienności cen, spotęgowanego napięciami geopolitycznymi, które wpływają na światowe rynki ropy naftowej i gazu. Doświadczenia z kryzysu energetycznego w latach 2022–2023 pokazały, że szeroko zakrojone i nieukierunkowane środki wiążą się z dużymi kosztami fiskalnymi i są nieefektywne pod względem społecznym i gospodarczym. Od wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie w lutym 2026 r. Francja przyjęła szereg ukierunkowanych środków polityki fiskalnej w celu złagodzenia wpływu wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa<sup>14</sup>. Obejmują one zwrot odpowiadający szacowanemu kosztowi 20 eurocentów za litr paliwa dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP w sektorze transportu publicznego, rybołówstwa (podwyższony w tym przypadku w maju) oraz przedsiębiorstw budowlanych i przedsiębiorstw wykonujących roboty publiczne obowiązujący w kwietniu i maju; równoważny zwrot dla pracowników o niskich dochodach za korzystanie z pojazdów prywatnych do celów służbowych w okresie od kwietnia do czerwca; skierowany do rolników zwrot podatku akcyzowego od oleju napędowego zużywanego poza drogami w wysokości 4 eurocentów za litr w kwietniu, podwyższony w maju do 15 eurocentów za litr; oraz nadzwyczajne pokrycie składek na ubezpieczenie społeczne skierowane do najbardziej poszkodowanych rolników obowiązujące w kwietniu. Co do zasady środki te mają zostać stopniowo wycofane w czerwcu 2026 r., a ich koszt uwzględniony w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. wynosi mniej niż 0,1 % PKB. Według szacunków Komisji, gdyby środki te pozostały w mocy do końca 2026 r., ich koszty fiskalne pozostałyby na poziomie poniżej 0,1 % PKB w 2026 r.
- (15) Według obliczeń Komisji wydatki netto we Francji wzrosły o 0,7 % w 2025 r., a o 4,0 % w ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025. Wzrost wydatków netto w 2025 r. jest poniżej poziomu zalecanej maksymalnej stopy wzrostu. Łącznie w latach 2024 i 2025 skumulowana stopa wzrostu wydatków netto jest również niższa niż zalecana maksymalna stopa wzrostu.

---

<sup>14</sup> Odzwierciedla to sytuację w dacie granicznej prognozy Komisji z wiosny 2026 r. (4 maja 2026 r.).

- (16) Na podstawie obliczeń Komisji przewiduje się, że wydatki netto we Francji wzrosną o 1,4 % w 2026 r., a o 5,4 % w ujęciu łącznym w latach 2024, 2025 i 2026. Prognozowany wzrost wydatków netto w 2026 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 0,1 % PKB w ujęciu rocznym. Łącznie w latach 2024, 2025 i 2026 przewidywana skumulowana stopa wzrostu wydatków netto jest niższa niż zalecana maksymalna stopa wzrostu.
- (17) W zaleceniu w sprawie zatwierdzenia planu średniookresowego Francji określono zestaw reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego oraz harmonogram ich realizacji. Biorąc pod uwagę informacje przedstawione przez Francję w rocznym sprawozdaniu z postępów, Komisja stwierdza, że realizacja kluczowych etapów tych reform i inwestycji, które miały zostać zrealizowane do 30 kwietnia 2026 r., przebiega zasadniczo zgodnie z planem. Przekształcenie zwolnień ze składek na ubezpieczenie społeczne w oparciu o płacę minimalną przyniosło jednak mniejsze oszczędności niż zakładano. Komisja uważa, że ogólnie rzecz biorąc, Francja wypełniła swoje zobowiązania w zadowalający sposób. Co do przyszłości, reformę emerytalną z 2023 r. zawieszono do stycznia 2028 r.<sup>15</sup>

---

<sup>15</sup> Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, „Europejski semestr 2026 – pakiet wiosenny”, COM(2026) 200 final.

- (18) Francja nadal stoi w obliczu wysokiego zagrożenia dla stabilności finansów publicznych w perspektywie średnioterminowej i średniego zagrożenia dla stabilności finansów publicznych w perspektywie długoterminowej. Potrzebna jest kompleksowa i spójna strategia fiskalna zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, aby pobudzić potencjalny wzrost gospodarczy i doprowadzić do powstania tendencji spadkowej w zakresie długu publicznego w celu zapewnienia jego stabilności. Wydatki publiczne Francji na poziomie 57,2 % PKB w 2025 r. pozostały drugimi najwyższymi w UE i przewyższają średnią unijną o 7,7 punktu procentowego. W prognozie Komisji z wiosny 2026 r. przewiduje się, że różnica ta utrzyma się na poziomie około 7 punktów procentowych w 2026 r. Utrzymujące się wysokie wydatki publiczne we Francji budzą obawy co do efektywności, a jednocześnie wymagają wysokiego ogólnego obciążenia podatkowego, co z kolei negatywnie wpływa na efektywność gospodarczą. W związku z tym trwała konsolidacja budżetowa we Francji wymaga zdecydowanych działań w zakresie wydatków publicznych pod względem ich poziomu, struktury i ogólnej efektywności. W tym celu potrzebne jest zwiększenie zobowiązań w zakresie oszczędności w stosunku do zobowiązań zawartych we francuskim średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym. Spójna i skuteczna strategia mająca na celu trwałe ograniczenie wydatków publicznych przy jednoczesnej poprawie ich jakości musi w sposób systematyczny opierać się na ambitnych i kompleksowych przeglądach wydatków leżących u podstaw procesu budżetowego, zgodnych z priorytetami średniookresowymi. Stanowiłoby to nie tylko wkład w konsolidację budżetową, ale przyczyniłoby się także do zwiększenia potencjału wzrostu Francji dzięki wsparciu przekazywania zasobów publicznych na politykę bardziej sprzyjającą wzrostowi gospodarczemu.

- (19) Publiczne wydatki na emerytury we Francji, które to wydatki w 2023 r. wyniosły 14,6 % PKB, są stosunkowo wysokie. Zgodnie ze sprawozdaniem na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. przewiduje się, że w nadchodzących dziesięcioleciach współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi znacznie wzrośnie, z 38,2 % w 2022 r. do 53,2 % w 2050 r. i 57,8 % w 2070 r. Z kolei rzeczywisty wiek przejścia na emeryturę jest niski i w 2022 r. wyniósł 62,2 roku. Reforma emerytalna z 2023 r. przyczyniła się m.in. do poprawy stabilności finansów publicznych dzięki przyspieszeniu wydłużenia okresu składkowego wymaganego do uzyskania pełnej emerytury oraz stopniowemu podnoszeniu minimalnego wieku emerytalnego w celu zwiększenia zatrudnienia i potencjalnego wzrostu. W swoim średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym Francja zobowiązała się do utrzymania wpływu reformy emerytalnej z 2023 r. na stabilność finansową systemu w latach 2026–2040. W grudniu 2025 r. reforma została jednak zawieszona do stycznia 2028 r. Zawieszenie to wiąże się z pogorszeniem wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych do połowy lat 30. XXI wieku, wzrostem długu publicznego i osłabieniem pozytywnego wpływu reformy na rynek pracy, przy czym wspomniane wcześniej wyzwania pozostają bardzo znaczące.

- (20) Obciążenie podatkowe we Francji utrzymuje się na znacznie wyższym poziomie niż średnia unijna. W 2025 r. dochody podatkowe we Francji stanowiły 44,3 % PKB, w porównaniu ze średnią dla UE-27 wynoszącą 39,9 %, przy czym ukryta stawka opodatkowania pracy i podatki związane z pracą ponoszone przez pracodawców również należą do najwyższych w UE. Podatki związane z produkcją, które w 2024 r. wyniosły 4,4 % PKB i są szczególnie szkodliwe dla wzrostu gospodarczego, również znacznie przewyższają średnią unijną (2,4 % PKB), co negatywnie wpływa na konkurencyjność. W szczególności podatki związane z produkcją, a mianowicie podatki od całkowitych kosztów wynagrodzeń oraz od gruntów, budynków i innych konstrukcji, są wyższe od średniej unijnej. Z kolei podatki konsumpcyjne są stosunkowo niskie, chociaż powodują mniejsze zakłócenia. Jednocześnie liczne wydatki podatkowe i socjalne zwiększają złożoność systemu podatkowego, powodują znaczne straty w zakresie efektywności alokacji i wiążą się z dużym obciążeniem budżetowym (prawie 6 % PKB w 2025 r.). Struktura podatkowa w większym stopniu sprzyjająca wzrostowi gospodarczemu wymagałaby kompleksowej strategii fiskalnej mającej na celu zwiększenie potencjalnego wzrostu i ogólnej efektywności systemu podatkowego, przy jednoczesnym wspieraniu konsolidacji budżetowej. Zmniejszenie obciążeń podatkowych związanych z zatrudnieniem (w tym składek na ubezpieczenie społeczne) i kapitałem produkcyjnym, jednocześnie podwyższenie podatków konsumpcyjnych, w tym podatków ekologicznych, mogłoby pomóc ograniczyć zakłócenia gospodarcze oraz wspierać konkurencyjność i wzrost gospodarczy. Ponadto zmniejszenie i racjonalizacja wydatków podatkowych i socjalnych przyczyniłoby się do poszerzenia bazy podatkowej, a tym samym pomogłoby uniknąć wzrostu nominalnych stawek opodatkowania.
- (21) Poziom złożoności administracyjnej we Francji jest wysoki. Współistnienie wielu szczebli administracyjnych wiąże się ze złożonymi stosunkami finansowymi na różnych szczeblach władzy i nakładającymi się kompetencjami. Pociągają one za sobą zbędne koszty koordynacji, niekoniecznie poprawiając jakość świadczonych usług publicznych. Zmniejszenie złożoności administracyjnej oraz doprecyzowanie kompetencji i obowiązków finansowych na poszczególnych poziomach sprawowania rządów pomogłoby w skutecznym kierowaniu wydatkami i dochodami, zgodnie ze zobowiązaniami budżetowymi. Zwiększyłyby to ogólną efektywność i jakość wydatków publicznych, a jednocześnie stanowiło oparcie dla konsolidacji budżetowej.

- (22) Utrzymują się dysproporcje regionalne w zakresie usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna (zwłaszcza na „pustyniach medycznych”), edukacja, mobilność i mieszkalnictwo, przy czym obszary wiejskie borykają się ze szczególnymi wyzwaniami w zakresie dostępu do podstawowych usług. We francuskich regionach najbardziej oddalonych skuteczne wdrażanie polityki i inwestycje publiczne są dodatkowo utrudnione ze względu na słabe planowanie przestrzenne i ograniczone zdolności administracyjne.
- (23) Systematyczne, konkretne i terminowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślne wdrażanie unijnych instrumentów finansowania, także w kontekście europejskiego semestru.
- (24) Wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), przebiega we Francji w tempie szybszym od średniego poziomu UE, zarówno pod względem wyboru projektów, jak i płatności. Ważne jest utrzymanie obecnej dynamiki, a jednocześnie zmaksymalizowanie wpływu inwestycji w terenie. Francja podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost. Nadal jednak istnieją wyzwania związane z wdrażaniem niektórych programów w regionach najbardziej oddalonych oraz trudności w osiągnięciu ich celów. Jednocześnie Francja musi przyspieszyć wdrażanie FST, ponieważ środki mają zostać wypłacone do końca 2026 r. Konieczne jest zapewnienie szybkiej i skutecznej realizacji nowych inwestycji wskazanych przez Francję w przeglądzie śródkresowym funduszy polityki spójności, w szczególności inwestycji związanych z pięcioma priorytetami określonymi w rozporządzeniu w sprawie przeglądu śródkresowego<sup>16</sup>.

---

<sup>16</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1914 z dnia 18 września 2025 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródkresowego.

- (25) Oprócz wyzwań opisanych powyżej Francja stoi również w obliczu wyzwań związanych z obciążeniami administracyjnymi i regulacyjnymi, intensywnością badań i rozwoju w sektorze przedsiębiorstw, wspieraniem innowacji radykalnych, skutecznością współpracy między przedsiębiorstwami a środowiskiem akademickim, cyfryzacją małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), dekarbonizacją transportu i budynków, wprowadzaniem odnawialnych źródeł energii i powiązanymi inwestycjami w sieć elektroenergetyczną oraz magazynowanie energii elektrycznej, a także elektryfikacją zastosowań końcowych, jakością i niedoborem wody, niedoborem kwalifikacji, wynikami młodzieży na rynku pracy, systemem edukacji, zawodem nauczyciela oraz ubóstwem osób pracujących i dzieci.
- (26) Jak wskazano w Kompasie konkurencyjności, wszystkie instytucje unijne, krajowe i lokalne muszą dołożyć wszelkich starań, aby tworzyć prostsze przepisy i przyspieszyć procedury administracyjne. Aby zmniejszyć obciążenia administracyjne, Francja musi podjąć dalsze działania. Wiązałoby się to również ze zwiększeniem dostępności cyfrowych usług publicznych dla obywateli i przedsiębiorstw, z uwagi na to, że ich świadczenie uległo stagnacji i utrzymuje się poniżej średniej unijnej. W połowie kwietnia 2026 r. przyjęto ustawę o uproszczeniu działalności gospodarczej. Ustawą wprowadzono „test przedsiębiorstw” i specjalny organ – Radę ds. Uproszczenia zrzeszającą przedstawicieli przedsiębiorców – w celu przetestowania nowych i zmienionych norm. Z Radą ds. Uproszczenia można również konsultować się w sprawie obowiązujących norm. Ustawa ułatwia tworzenie projektów przemysłowych i infrastrukturalnych oraz ośrodków przetwarzania danych, z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków, a także usprawnia realizację projektów transformacji energetycznej. Ustawa ułatwia również przedsiębiorstwom dostęp do zamówień publicznych. Znaczny i rosnący odsetek przedsiębiorstw we Francji za dużą przeszkodę dla inwestycji uznał przepisy dotyczące rynku pracy i działalności gospodarczej.<sup>17</sup> Uznaje się, że najbardziej skomplikowane jest przeprowadzanie procedur związanych z zaprzestaniem płatności, zaprzestaniem działalności i postępowaniami sądowymi. Chociaż ustawa o uproszczeniu ułatwia przenoszenie własności przedsiębiorstw, nie ma w niej mowy o procedurach zaprzestania działalności.

---

<sup>17</sup> Odpowiednio 27 % i 26 % w odniesieniu do przepisów dotyczących rynku pracy i działalności gospodarczej w 2025 r., co oznacza wzrost w porównaniu z 20 % i 19 % w 2024 r. Ogólnie rzecz biorąc, około 60 % przedsiębiorstw uznało te przepisy za przeszkodę dla inwestycji w 2025 r. we Francji. Badania EBI dotyczące inwestycji w latach 2025 i 2024.

- (27) We Francji ograniczenia regulacyjne dotyczące przedsiębiorstw krajowych są nadal wyższe niż w porównywalnych państwach w przypadku szeregu zawodów, a w sektorze detalicznym należą do najwyższych w UE. Dzięki przeglądowi obowiązkowych egzaminów lokalnych dla zagranicznych specjalistów, obniżeniu obowiązkowych opłat minimalnych i oferowaniu alternatyw dla obowiązkowego członkostwa w samorządzie zawodowym można by dodatkowo wesprzeć rozwój nowych innowacyjnych przedsiębiorstw oraz zmniejszyć koszty dóbr i usług pośrednich. Złagodzenie ograniczeń w handlu detalicznym – takich jak wymogi rejestracyjne, zezwolenia i ograniczenia operacyjne – mogłoby przyczynić się do poprawy działalności gospodarczej i przynieść korzyści konsumentom dzięki konkurencyjnym cenom i szerszemu wyborowi produktów. Uproszczenie otoczenia regulacyjnego dla sektora budowlanego, w tym przepisów dotyczących wydawania pozwoleń, mogłoby pomóc w rozwiązaniu problemu ograniczeń podaży mieszkań. Krajowe przepisy dotyczące opakowań i etykietowania stanowią źródło obciążeń regulacyjnych dla handlu towarami. Zgodnie z oceną Komisji i OECD ograniczenia regulacyjne w transgranicznym handlu usługami wewnątrz EOG we Francji należą do najwyższych w UE, w szczególności w obszarze architektury, usług prawnych, rachunkowości, usług dystrybucyjnych, transportu lotniczego, kolejowych przewozów towarowych i transportu drogowego towarów. Lepsze warunki dostępu do rynku, bardziej przejrzyste wydawanie licencji i niższe bariery w przepływie osób, wspierane przez wysiłki na rzecz ograniczenia barier w zakresie handlu cyfrowego, mogłyby umożliwić Francji wykorzystanie wzrostu wydajności i konkurencyjności.

- (28) Chociaż Francja ma jeden z najwyższych udziałów wsparcia publicznego na rzecz badań i rozwoju w sektorze przedsiębiorstw w UE, intensywność badań i rozwoju w sektorze prywatnym we Francji utrzymuje się na niezmiennym poziomie, a w 2024 r. była nieco niższa od średniej unijnej. Przewiduje się, że wartość głównego mechanizmu – ulgi podatkowej na badania naukowe – wzrośnie do 8,0 mld EUR w 2026 r. (0,3 % PKB)<sup>18</sup>. Z oceny przeprowadzonej przez Krajową Komisję ds. Oceny Polityki Innowacji w 2021 r. wynika, iż program ten nie miał znaczącego wpływu na większe przedsiębiorstwa, pomimo faktu, że przekazano im połowę wsparcia. Lepsze ukierunkowanie pomocy innowacyjnym MŚP, spółkom o średniej kapitalizacji i przedsiębiorstwom typu start-up oraz ułatwienie im korzystania z programu mogłoby zwiększyć skalę badań i rozwoju, ponieważ przedsiębiorstwa te dysponują bardziej ograniczonymi zasobami finansowymi. Obniżenie progu wydatków kwalifikowalnych w ramach ulgi podatkowej na badania naukowe i zwiększenie korzyści dla mniejszych i młodszych innowacyjnych przedsiębiorstw mogłoby zwiększyć skuteczność programu, jeśli chodzi o zwiększenie intensywności badań i rozwoju poprzez zwiększenie efektów dodatkowości.

---

<sup>18</sup> OECD (2020), „How effective are R&D tax incentives? New evidence from the OECD microBeRD project” [„Jak skuteczne są ulgi podatkowe na badania i rozwój? Nowe dowody na podstawie projektu OECD microBeRD”], Nota Dyrekcji ds. Nauki, Technologii i Innowacji, OECD, Paryż. Conseil d’analyse économique (2022), Focus nr 090-2022 „Renforcer l’impact du Crédit d’impôt recherche” Philippe Aghion, Nicolas Chanut et Xavier Jaravel. Bunel, S. i Sicsic, M. (2024), „Les incitations fiscales à la recherche et développement et à l’innovation: État des lieux, effets et alternatives”, Sciences Po LIEPP Working Paper, nr 163.

- (29) Ukierunkowane wsparcie innowacji przewidziane w planie inwestycyjnym „France 2030” zazwyczaj wspiera wzrost inwestycji niematerialnych, w tym inwestycji we własność intelektualną, co prowadzi do zwiększenia wydajności i konkurencyjności<sup>19</sup>. Ocena planu inwestycyjnego „France 2030” z 2023 r. wskazuje na znaczny wpływ na PKB i zatrudnienie, chociaż korzystne mogłoby się okazać usprawnienie wsparcia. Francja spowalnia jednak realizację planu „France 2030” i nie zapowiedziano jeszcze planu inwestycyjnego, który miałby być jego kontynuacją. Wprowadzenie wieloletniego programu inwestycji strategicznych ukierunkowanego na innowacje radykalne i obejmującego cały cykl badań naukowych i innowacji, wraz z usprawnionym zarządzaniem zgodnie ze zgromadzonymi doświadczeniami związanymi z planem inwestycyjnym „France 2030”<sup>20</sup>, mogłoby przyspieszyć wdrażanie nowych technologii i wspierać suwerenność przemysłową w kluczowych sektorach strategicznych, bezpieczeństwo gospodarcze i długoterminowy wzrost gospodarczy.

---

<sup>19</sup> Roth, F., & Thum, A.E. (2013), „Intangible capital and labor productivity growth: Panel evidence for the EU from 1998–2005” [„Kapitał niematerialny i wzrost wydajności pracy: analiza danych panelowych dla UE w latach 1998–2005”], *Review of Income and Wealth*, 59(3), s. 486–508. <https://doi.org/10.1111/roiw.12009>; Dimas, P., D. Stamopoulos i A. Tsakanikas (2022), „Intangibles and Participation in Global Value Chains in the EU: Evidence from the GLOBALINTO Input-Output Intangibles Database” [„Wartości niematerialne i udział w globalnych sieciach wartości w UE: dane z bazy GLOBALINTO dotyczącej przepływów międzygałęziowych w przypadku wartości niematerialnych”], *Economic and Business Review*.

<sup>20</sup> Cour de comptes (2024), „10 ans de politiques publiques en faveur de l’industrie”, s. 86–87; Comité de Surveillance des Investissements d’Avenir (2026), „France 2030: un déploiement massif et rapide à pérenniser, un impact à renforcer” [2ce0410dc4f9499917f929e71c6f716395ef68aa.pdf](https://www.csi-avenir.fr/IMG/pdf/2ce0410dc4f9499917f929e71c6f716395ef68aa.pdf).

- (30) Francuskie przedsiębiorstwa scale-up nadal mierzą się ze znaczną luką w finansowaniu. Francuskie przedsiębiorstwa w okresie dziesięciu lat od utworzenia pozyskują średnio zaledwie 60 % kapitału, który pozyskuje porównywalne przedsiębiorstwo w Stanach Zjednoczonych<sup>21</sup>. Ponieważ przedsiębiorstwa scale-up są bardziej produktywne i innowacyjne niż inne przedsiębiorstwa, rozwiązanie problemu luki w finansowaniu innowacji oraz zwiększenie inwestycji w kapitał wysokiego ryzyka i inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym zwiększyłoby perspektywy wzrostu Francji. Można to osiągnąć dzięki dalszemu wykorzystywaniu funduszy inwestorów instytucjonalnych, w tym za pośrednictwem „inicjatywy Tibi”, mobilizacji inwestycji detalicznych, a ostatecznie ułatwieniu dostępu do rynków pierwszej oferty publicznej (IPO)<sup>22</sup>. W szerszym ujęciu możliwe byłoby wzmocnienie ekosystemu oszczędności i inwestycji we Francji z korzyścią dla gospodarki poprzez zwiększenie udziałów inwestorów instytucjonalnych – takich jak fundusze emerytalne i zakłady ubezpieczeń – w kapitale własnym oraz zachęcanie inwestorów detalicznych do inwestycji kapitałowych, w szczególności za pośrednictwem „Plan d’Epargne en Actions”.

---

<sup>21</sup> Fratto, C., Gatti, M., Kivernyk, A., Sinnott, E. i van der Wielen, W. (2024) „The scale-up gap: Financial market constraints holding back innovative firms in the European Union” [„Luka w zwiększaniu skali: ograniczenia na rynkach finansowych hamujące innowacyjne przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej”], Europejski Bank Inwestycyjny <https://doi.org/10.2867/382579>.

<sup>22</sup> Zgodnie z badaniem EFI dotyczącym kapitału własnego z 2025 r. ([eif-equity-survey-2025.pdf](#)) prawie połowa komplementariuszy zarządzających funduszami venture capital w Europie wskazała rynki pierwszej oferty publicznej jako główną przeszkodę w rozwoju. Inne jeszcze poważniejsze przeszkody wynikają z rozdrobnienia rynków, dostępu do kapitału i mniejszej gotowości inwestorów do podejmowania ryzyka.

- (31) Ścisłejsze powiązania między nauką a biznesem mają kluczowe znaczenie dla tworzenia innowacji. W celu wsparcia takiej współpracy we Francji wprowadzono szereg podmiotów<sup>23</sup> i instrumentów. Znaczną barierę stanowi jednak złożoność francuskiego ekosystemu transferu technologii i waloryzacji badań naukowych, na co w 2024 r. zwrócił uwagę Generalny Inspektorat Finansów (fr. Inspection Générale des Finances)<sup>24</sup>. W 2025 r. rozpoczęto przegląd modelu zarządzania i finansowania przedsiębiorstw zajmujących się przyspieszeniem transferu technologii (SATT) oraz – w szerszym ujęciu – ich roli w usprawnieniu transferu technologii na szczeblu lokalnym w celu utworzenia nowej organizacji do 2027 r. Aby poprawić wyniki w zakresie innowacji, należy zwiększyć skuteczność ekosystemów transferu wiedzy i technologii. Można to osiągnąć poprzez ukierunkowanie działań na konkretne wyniki, takie jak wyraźny wzrost liczby zgłoszeń patentowych, skuteczniejsza ochrona własności intelektualnej oraz zwiększenie liczby nowo tworzonych przedsiębiorstw. Uproszczenie ekosystemów, na przykład poprzez doprecyzowanie ról istniejących podmiotów lub zacieśnienie współpracy między nimi, mogłoby również przełożyć się na lepsze rezultaty.

---

<sup>23</sup> Takie jak przedsiębiorstwa przyspieszające transfer technologii (fr. Sociétés d'accélération du transfert de technologies, SATT), instytuty badań technologicznych (fr. Instituts de Recherche Technologique) oraz uniwersyteckie instytuty szpitalne (fr. Instituts Hospitalo-Universitaires).

<sup>24</sup> Komitet Monitorujący ds. Inwestycji na rzecz Przyszłości. Ocena pierwszej fali programu inwestycji na rzecz przyszłości (PIA, 2009–2019), listopad 2019 r., [„Le PIA, un outil à préserver, une ambition à refonder”](#), Cour des comptes (2018) „Les outils du PIA consacrés à la valorisation de la recherche publique” *Inspection Générale des Finances (2024), Évaluation des dispositifs Carnot*.

- (32) Pomimo postępów w cyfryzacji MŚP i przyjmowaniu zaawansowanych technologii cyfrowych Francja nadal osiąga wynik poniżej średniej unijnej. Główne wąskie gardła w obszarze cyfryzacji MŚP obejmują brak wiedzy fachowej i umiejętności, obawy dotyczące cyberbezpieczeństwa oraz ograniczenia finansowe, w szczególności ze względu na niejasny zwrot z inwestycji. Opóźnione wprowadzenie technologii cyfrowych, zwłaszcza w MŚP, jest jednym z czynników wpływających na wzrost wydajności i konkurencyjność we Francji. Przyspieszenie cyfryzacji MŚP ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów cyfrowych UE na 2030 r., zgodnie z którymi ponad 90 % unijnych MŚP powinno osiągnąć co najmniej podstawowy poziom wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych do 2030 r. „France Num” pozostaje głównym narzędziem publicznym wspierającym podstawową cyfryzację MŚP, które działa głównie jako sieć zainteresowanych stron zaangażowanych w transformację cyfrową. Nowy plan „Osez l’IA” ma na celu rozpowszechnianie technologii sztucznej inteligencji w dużych przedsiębiorstwach i MŚP, a tym samym wnoszenie wkładu w cyfryzację. Nie jest on jednak skierowany do MŚP ani nie koncentruje się na podstawowej cyfryzacji.
- (33) Zaobserwowane w 2024 r. spowolnienie dekarbonizacji utrzymywało się w 2025 r. Wszystkie sektory są daleko od osiągnięcia celów na 2030 r. określonych w projekcie trzeciej strategii niskoemisyjnej Francji, przy czym największe luki występują w budownictwie i transporcie; sytuację pogarsza kurczenie się naturalnych pochłaniaczy dwutlenku węgla, które kompensują emisje gazów cieplarnianych. Transport pozostaje głównym źródłem emisji gazów cieplarnianych we Francji. Przyspieszenie dekarbonizacji transportu drogowego ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów redukcji emisji gazów cieplarnianych. Transport towarowy we Francji nadal opiera się w dużej mierze na transporcie drogowym. Aby wesprzeć przesunięcie międzygałęziowe z transportu drogowego na transport kolejowy i żeglugę śródlądową, Francja musi ukończyć transeuropejską sieć transportową w celu zwiększenia przepustowości i gęstości sieci, a także zapewnić odpowiednie inwestycje w infrastrukturę kolejową. Śródlądowe drogi wodne oferują również wysoki potencjał w zakresie dekarbonizacji i można je jeszcze bardziej wykorzystać poprzez poprawę jakości sieci wodnej śródlądowej, interoperacyjności systemów informacji rzecznej, dostępności danych i zwiększenie gęstości terminali. Francja mogłaby dodatkowo zachęcać do upowszechniania pojazdów niskoemisyjnych i bezemisyjnych, zniechęcając do zakupu pojazdów z silnikami spalinowymi, zwalniając pojazdy ciężkie z napędem elektrycznym z opłat drogowych za przejazd drogami dużych prędkości oraz internalizując koszty zewnętrznych emisji CO<sub>2</sub> z konwencjonalnych pojazdów ciężkich w opłatach drogowych.

- (34) Według najnowszych szacunków Citepa zużycie energii końcowej w sektorze budynków mieszkalnych i usługowych od 2015 r. w dużej mierze utrzymuje się na podobnym poziomie i wzrosło o 1 % w 2024 r., a emisje gazów cieplarnianych zmniejszyły się jedynie o 1,5 % w 2025 r. (w porównaniu z -0,7 % w 2024 r.). Francja w dalszym ciągu jest daleka od osiągnięcia celu trzeciego budżetu emisji dwutlenku węgla dla tego sektora<sup>25</sup>. Choć system *MaPrimeRenov* zmieniono, tak by promował on bardziej efektywne renowacje energetyczne, liczba renowacji energetycznych spadła o 10 %, co odzwierciedla powtarzające się zmiany ograniczające ciągłość działania w tym systemie. Niestabilność ta – wynikająca z przerw oraz zmian w zakresie rodzaju kwalifikujących się robót budowlanych i kryteriów dochodowych uprawniających do uzyskania finansowania – osłabiła dynamikę, zmniejszyła przewidywalność dla gospodarstw domowych i sektora oraz spowolniła upowszechnianie pomp ciepła. Choć Francja przyjęła niedawno reformy mające na celu wzmocnienie systemu świadectw oszczędności energii (CEE) oraz usunięcie niedociągnięć stwierdzonych wcześniej przez francuski Trybunał Obrachunkowy<sup>26</sup>, przejście na finansowanie oparte na CEE wymaga ścisłego monitorowania. Francja musi zatem zwiększyć wysiłki na rzecz osiągnięcia celu w zakresie emisji z budynków na 2030 r. w ramach trzeciego projektu strategii niskoemisyjnej (SNBC-3), w szczególności poprzez uproszczenie systemów oraz zapewnienie stabilnego i przewidywalnego wsparcia. Obejmuje to priorytetowe traktowanie ambitnych renowacji (tj. takich, które zapewniają co najmniej 30 % oszczędności energii) i ukierunkowanie działań na gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji.

---

<sup>25</sup> Z wynikiem 56 Mt ekwiwalentu dwutlenku węgla Francja nie osiągnęła celu trzeciego budżetu emisji dwutlenku węgla dla tego sektora, który w latach 2024–2028 wynosi średnio 52 Mt ekwiwalentu dwutlenku węgla.

<sup>26</sup> Cour des comptes, 2024 „[Les certificats d'économies d'énergie, communication à la commission des finances, de l'économie générale et du contrôle budgétaire de l'Assemblée nationale](#)”.

- (35) Francja osiągnęła prawnie wiążący cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r. z czteroletnim opóźnieniem w 2024 r., uzyskując udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej na poziomie 23,2 %. Wciąż jest to poziom poniżej jej orientacyjnego wkładu<sup>27</sup> w osiągnięcie celu UE na 2030 r. wynoszącego 42,5 %. Po kilku latach konsultacji trzeci wieloletni program energetyczny (PPE-3) został ostatecznie przyjęty w lutym 2026 r., co pomogło doprecyzować ramy polityki i zapewniło większą przewidywalność inwestycji. Osiągnięcie celów krajowych na lata 2030 i 2035 oraz przywrócenie zaufania inwestorów i deweloperów będzie wymagało pełnego wdrożenia ustawy o przyspieszeniu rozwoju energii ze źródeł odnawialnych z 2023 r.<sup>28</sup> – reformy zawartej w planie odbudowy i zwiększania odporności Francji oraz w jej średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym w celu wsparcia przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego. Chociaż przyjęto szereg reform, nadal należy zająć się kluczowymi barierami, w szczególności powolnymi i złożonymi procedurami wydawania pozwoleń. Co więcej, szybkie ogłaszanie przetargów na wszystkie technologie, wraz z większą regionalizacją planowania energetycznego – w szczególności w regionach najbardziej oddalonych borykających się ze szczególnymi ograniczeniami – będzie miało zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia ambitnych celów Francji w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i wspierania zwiększania skali krajowych i unijnych łańcuchów wartości czystych technologii w sektorach strategicznych.

---

<sup>27</sup> We wzorze określonym w załączniku 2 do rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną wskazano, że cel Francji powinien wynosić 44 % do 2030 r.

<sup>28</sup> Około jedna czwarta wymaganych aktów wykonawczych nadal nie została przyjęta i tylko 16 000 gmin wyznaczyło „strefy przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych”.

- (36) Okresy nadwyżki podaży energii elektrycznej i stagnacji popytu na tę energię we Francji mogą przyczyniać się do częstszych epizodów cen ujemnych, ograniczania produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i modulacji energii jądrowej. W tym kontekście środki elastyczności, takie jak odpowiedź odbioru lub zdolności magazynowania, mogłyby odgrywać coraz bardziej przydatną rolę – tam, gdzie jest to opłacalne – w optymalizacji systemu elektroenergetycznego, zapewnianiu bezpieczeństwa dostaw i lepszym zarządzaniu sieciami. Chociaż poczyniono pewne postępy, w tym dzięki dodatkowym mocom baterii zainstalowanym w 2025 r., konieczne są dalsze wysiłki na rzecz integracji rosnącej ilości odnawialnej i czystej energii elektrycznej. Jest to szczególnie ważne w świetle spodziewanego spadku produkcji energii w istniejących elektrowniach jądrowych do 2050 r. oraz ryzyka nieplanowanych prac konserwacyjnych. Uwypukla to również potrzebę wzmocnienia zarówno krajowej, jak i transgranicznej sieci energetycznej. Operatorzy systemów elektroenergetycznych (RTE<sup>29</sup> i Enedis) zobowiązali się do znacznych inwestycji w rozbudowę i modernizację sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. Mimo że Francja zasadniczo czyni postępy w zaspokajaniu prognozowanych potrzeb w zakresie inwestycji infrastrukturalnych, ich realizacja pozostaje jednak uzależniona od wystarczających zdolności produkcyjnych i ludzkich, w tym pracowników z odpowiednimi umiejętnościami oraz produkcji i dostaw kabli. Dla porównania postępy w realizacji projektów transgranicznych są nadal ograniczone: poziom elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych we Francji w 2025 r. był poniżej unijnej wartości docelowej na 2030 r. wynoszącej 15 %. Chociaż Francja jest wzajemnie połączona z krajami sąsiadującymi, a nowe projekty są w toku, nadal występują opóźnienia, a kluczowe projekty, takie jak połączenie transpirenejskie, nie znalazły pełnego odzwierciedlenia w obecnych planach pomimo statusu projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania. Zwiększenie przepustowości transgranicznych połączeń wzajemnych pozostaje kluczowe dla skutecznego zarządzania nadwyżkami energii elektrycznej w perspektywie krótkoterminowej, zwiększenia integracji rynku UE, elastyczności systemu i ekspansji odnawialnych źródeł energii, w szczególności z Półwyspem Iberyjskim.

---

<sup>29</sup> Plan dużych inwestycji RTE o wartości 100 mld EUR do 2040 r. został zatwierdzony przez francuski organ regulacyjny w lutym 2026 r.: „[Examen du schéma décennal de développement du réseau de RTE élaboré en 2025 | CRE](#)”.

- (37) Niedawny wzrost podaży i dostępności czystej energii elektrycznej (dzięki większej dostępności floty jądrowej i szybszemu wdrażaniu energii słonecznej), wraz z zasadniczo stabilnym popytem i większym zapotrzebowaniem na rozwiązania zapewniające elastyczność systemu elektroenergetycznego, przyczynił się do częstszych godzin cen ujemnych, większej zmienności cen, większego ograniczenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz większej potrzeby modulacji produkcji energii jądrowej. Francuski koszyk energii elektrycznej jest w dużej mierze wolny od paliw kopalnych; w 2025 r. Francja zajęła trzecie miejsce pod względem najniższych hurtowych cen energii elektrycznej w całej UE, dzięki czemu czysta energia elektryczna stała się atrakcyjnym ekonomicznie wektorem dekarbonizacji. Znaczny potencjał elektryfikacji pozostaje jednak niewykorzystany, co potęguje obecną dynamikę nadwyżki podaży: według francuskiego departamentu danych statystycznych i badań (SDES) udział energii elektrycznej w zużyciu energii końcowej we Francji jest wyższy od średniej unijnej, jednak w ciągu ostatniego dziesięciolecia utrzymywał się na podobnym poziomie, wzrastając jedynie umiarkowanie z 20 % w 1990 r. do 26 % w 2024 r. W 2024 r. energia elektryczna stanowiła odpowiednio 35,4 % i 35,7 % zużycia energii końcowej w gospodarstwach domowych i przemyśle, natomiast jej udział w transporcie utrzymywał się na niskim poziomie 2,5 %. Dalsze postępy w elektryfikacji we wszystkich sektorach przyczyniłyby się zatem do racjonalnej pod względem kosztów dekarbonizacji gospodarki, stworzenia dodatkowych rynków zbytu dla niskoemisyjnego wytwarzania energii oraz wzmocniłyby uzasadnienie biznesowe wdrażania odnawialnych źródeł energii i rozwiązań zapewniających elastyczność systemu. Można to osiągnąć poprzez wdrożenie programu elektryfikacji zastosowań końcowych obejmującego ambitne cele dla sektorów wysokoemisyjnych, takich jak transport, ogrzewanie i chłodzenie w budynkach oraz przemysł.

- (38) Niedobór wody w coraz większym stopniu ogranicza działalność gospodarczą, a 24–26 % produkcji globalnej brutto Francji jest narażone na ryzyko związane z wodami powierzchniowymi i koszty związane z suszą, które w 2022 r. przekroczyły 5 mld EUR. Wpływ niedoboru wody ma charakter międzysektorowy i powoduje napięcia w sektorach o dużym zapotrzebowaniu na wodę, takich jak energetyka, rolnictwo, przemysł i turystyka w większości regionów. Presję tę dodatkowo potęguje zależność Francji od wody do produkcji energii elektrycznej (chłodzenie w produkcji energii wodnej i energii jądrowej); związane z tym ryzyko klimatyczne potwierdzono w trzecim krajowym planie przystosowania się do zmiany klimatu (PNACC-3). Dysproporcje regionalne jeszcze bardziej zwiększają tę presję: obszary intensywnego rolnictwa są narażone na zanieczyszczenie azotanami i pestycydami; regiony miejskie i przemysłowe borykają się z wysokim popytem oraz różnymi zanieczyszczeniami (w tym PFAS<sup>30</sup> i mikrodrobinami plastiku). Dostęp do wody pitnej i urządzeń sanitarnych nadal stanowi problem, przy czym roczna luka inwestycyjna wynosi około 4,6 mld EUR, zwłaszcza w regionach najbardziej oddalonych, pomimo ukierunkowanych programów inwestycyjnych, takich jak plan gospodarki wodnej dla departamentów zamorskich (PEDOM). Poprawa krajowego i lokalnego zarządzania zasobami wodnymi jest konieczna do lepszego zarządzania konkurującymi ze sobą potrzebami i rozwiązywania konfliktów między sektorami, a jednocześnie wyeliminowania luk inwestycyjnych w zakresie odpornej infrastruktury wodnej, poprawy monitorowania i przejrzystości jakości wody oraz ochrony jakości wody przed zanieczyszczeniami rolniczymi i przemysłowymi w celu zmniejszenia skutków gospodarczych niedoboru wody i degradacji jakości wody. Ponadto usprawnienia te powinny być częścią zintegrowanego podejścia do przystosowania się do zmiany klimatu i odporności na nią.

---

<sup>30</sup> Substancje per- i polifluoroalkilowe (tj. syntetyczne wieczne chemikalia).

- (39) Biorąc pod uwagę kluczową rolę kapitału ludzkiego w zwiększaniu konkurencyjności i strategicznej autonomii Unii, w 2026 r. Rada zaleciła państwom członkowskim podjęcie pilnych działań w celu sprostania wyzwaniom strukturalnym związanym z kapitałem ludzkim w dziedzinie umiejętności, edukacji i szkoleń i ograniczającym konkurencyjność. Zalecenia krajowe na 2026 r. skierowane do Francji mogą przyczynić się do wdrożenia zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii.
- (40) Pomimo znacznej poprawy wskaźnik zatrudnienia we Francji pozostaje niski, a bariery w zatrudnieniu się utrzymują, zwłaszcza w przypadku młodych pracowników. Pomimo wysiłków na rzecz rozwiązania problemu bezrobocia młodzieży za pomocą programów wspieranych z RRF i EFS+, takich jak *1 jeune, 1 solution* i *Contrat d'engagement jeune*, rośnie bezrobocie młodzieży (19,7 % w grupie wiekowej 15–24 lata w 2025 r.) i odsetek młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się (NEET) (12,7 % w grupie wiekowej 15–29 lat w 2025 r.). Możliwości zatrudnienia dla młodzieży są szczególnie ograniczone w regionach najbardziej oddalonych, na obszarach wiejskich, na peryferiach miast i na terytoriach przechodzących transformację przemysłową. Ograniczony dostęp do przystępnych cenowo mieszkań i transportu dodatkowo utrudnia integrację na rynku pracy, a wyzwania te są szczególnie dotkliwe w regionach najbardziej oddalonych. Chociaż nie oceniono jeszcze realizowanej reformy *France Travail* i aktualnie wdrażanej ustawy o pełnym zatrudnieniu, usunięcie wspomnianych przeszkód, w szczególności poprzez lepsze ukierunkowanie, spójność i świadomość istniejących systemów wsparcia, poprawę dostępu do mieszkań i możliwości w zakresie mobilności oraz lepsze dostosowanie kształcenia i szkolenia do potrzeb pracodawców, mogłoby poprawić integrację na rynku pracy, zwłaszcza osób młodych, i zmniejszyć niedobory siły roboczej.

- (41) Francuski rynek pracy boryka się również z niedopasowaniem umiejętności, zwłaszcza w kluczowych sektorach, takich jak produkcja, budownictwo, opieka społeczna i zdrowotna, w których utrzymują się trudności z rekrutacją. Francja dokonała inwestycji w podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników, przy wsparciu z RRF i EFS+, co doprowadziło do nieznacznego wzrostu liczby dorosłych uczestniczących w szkoleniach (49,2 % w 2022 r. w porównaniu z 48,4 % w 2016 r.). Postępy w realizacji celu na 2030 r. polegającego na osiągnięciu uczestnictwa na poziomie 65 % są jednak nadal powolne, zwłaszcza wśród pracowników o niskich kwalifikacjach i pracowników starszych. Nadal potrzebne jest lepsze dostosowanie szkoleń do potrzeb rynku pracy i większe wsparcie dla grup szczególnie wrażliwych. Ponadto niedawne cięcia w finansowaniu przygotowania zawodowego i szkoleń<sup>31</sup> mogą ograniczyć ogólne uczestnictwo. Brak pracowników z odpowiednimi umiejętnościami, zwłaszcza w dziedzinach STEM (nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka), ogranicza zdolność Francji do zaspokojenia rosnącego zapotrzebowania w sektorach opartych na technologii. W szczególności inżynier technologii informacyjno-komunikacyjnych i inżynier przemysłowy to zawody o najstabilniejszych prognozach wzrostu, jednak istnieje ryzyko, że ze względu na te niedobory kwalifikacji prawie co czwarty wakat pozostanie nieobsadzony. Liczba osób podejmujących studia w dziedzinach STEM maleje i utrzymuje się poniżej średniej unijnej. Wysiłki na rzecz zwiększenia liczby osób podejmujących naukę w dziedzinach STEM na poziomie kształcenia średniego II stopnia i szkolnictwa wyższego, wraz z wczesnymi interwencjami na rzecz osób uczących się o wysokim potencjale, a także usprawnienie kształcenia ustawicznego nauczycieli w dziedzinach STEM pomogłyby zaradzić niedoborom kwalifikacji STEM w kluczowych gałęziach przemysłu.

---

<sup>31</sup> Budżet na 2026 r., Loi de Finances 2026.

- (42) Francuski system edukacji odnotowuje spadek biegłości w zakresie umiejętności podstawowych i STEM<sup>32</sup>. Choć wyniki PISA są zbliżone do średniej unijnej, odsetek 15-latków osiągających słabe wyniki w naukach przyrodniczych, matematyce i czytaniu wzrósł i przekracza cel na 2030 r., który wynosi 15 %<sup>33</sup>, zwłaszcza w matematyce, w przypadku której odsetek osób osiągających najlepsze wyniki również spadł. Francja odnotowuje również jedne z największych nierówności społeczno-gospodarczych w UE<sup>34</sup>, a status społeczno-ekonomiczny pozostaje istotnym czynnikiem prognozującym wyniki kształcenia. Istniejące wsparcie dla osób osiągających słabe wyniki w nauce jest nadal niewystarczające, głównie z powodu nieadekwatnego objęcia systemem wsparcia „réseaux d'éducation prioritaire” (sieć edukacji priorytetowej). Rozszerzenie priorytetowych obszarów edukacji, przyjęcie elastycznych kryteriów dla szkół znajdujących się w niekorzystnej sytuacji oraz wykorzystanie danych z oceny uczniów do dostosowania metod nauczania mogłoby przyczynić się do lepszego zaspokojenia indywidualnych potrzeb i poprawy wyników uczniów w zakresie umiejętności podstawowych, począwszy od najmłodszych lat. Częste zmiany polityki skutkowały jednak brakiem wystarczającego czasu na wdrożenie i ocenę oraz ograniczeniem poczucia odpowiedzialności społeczności nauczycielskiej i ograniczoną skutecznością reform.

---

<sup>32</sup> Badanie „Trends in International Mathematics and Science Study” (TIMSS) z 2023 r.

<sup>33</sup> Według badania przeprowadzonego w 2022 r. w ramach Programu międzynarodowej oceny umiejętności uczniów (PISA) 28,8 % francuskich piętnastolatków osiągnęło słabe wyniki w matematyce (w UE dotyczy to 29,5 %), 26,9 % z nich – w czytaniu ze zrozumieniem (w porównaniu z 26,2 % w UE), a 23,8 % – w naukach przyrodniczych (w porównaniu z 24,2 % w UE).

<sup>34</sup> OECD (2023 r.). Wyniki PISA z 2022 r. (tom I).

- (43) Utrzymują się poważne wyzwania związane z poprawą warunków pracy nauczycieli i jakością ich szkolenia, co zmniejsza atrakcyjność zawodu. Francja stoi w obliczu malejącej puli przyszłych nauczycieli i coraz większej utraty pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony. Do kluczowych czynników przyczyniających się do tego procesu należą: nieodpowiednie wynagrodzenie w porównaniu ze średnią unijną<sup>35</sup>, złe warunki pracy, ograniczone uznawanie kwalifikacji zawodowych i ograniczone możliwości w zakresie mobilności<sup>36,37</sup>. Ponadto z najnowszego badania TALIS wynika, że francuscy nauczyciele zgłaszają niższy poziom zadowolenia zarówno z kształcenia wstępnego nauczycieli, jak i ustawicznego doskonalenia zawodowego w porównaniu z nauczycielami w UE, oraz że występują krytyczne luki w szkoleniach, zwłaszcza w nowych obszarach, takich jak wdrażanie sztucznej inteligencji. Poleganie w coraz większym stopniu na nauczycielach zatrudnionych na czas określony, mających niższe kwalifikacje i mniejsze doświadczenie, a także mniejszy dostęp do szkoleń może mieć wpływ na jakość nauczania. Podjęto kroki w celu poprawy warunków nauczania, w tym w 2025 r. przeprowadzono reformę kształcenia nauczycieli, która doprowadziła już do wzrostu liczby zgłoszeń do egzaminów, co sugeruje potencjalny wzrost atrakcyjności zawodu. W budżecie na 2026 r. przewidziano jednak likwidację ponad 4 000 stanowisk nauczycielskich, co było częściowo uzasadnione niżem demograficznym, ale również ograniczyło możliwości zmniejszenia liczebności klas. Reforma ustawicznego doskonalenia zawodowego (UDZ) z 2022 r. nie przyniosła jeszcze znacznej poprawy pod względem zakresu, dostępności lub jakości szkoleń. Istnieje możliwość wprowadzenia dalszych środków w celu lepszego dostosowania szkolenia wstępnego i ustawicznego do zmieniających się potrzeb wszystkich uczniów<sup>38</sup> oraz zapewnienia nauczycielom i szkołom większej autonomii<sup>39</sup>. W szczególności francuski Trybunał Obrachunkowy ostrzega, że w praktyce dyrektorzy mają ograniczone możliwości dostosowania się do potrzeb uczniów i warunków lokalnych<sup>40</sup>.

<sup>35</sup> Wynagrodzenie nauczycieli odpowiada 82 % wynagrodzenia pracownika z wyższym wykształceniem (średnia unijna: 85 %); tylko 26,6 % nauczycieli jest zadowolonych z zarobków (średnia unijna: 37,3 %). OECD, 2025, „Education at a Glance” [„Edukacja w zarysie”].

<sup>36</sup> France Stratégie, 2024, „[Working in Public Service: The Challenge of Attractiveness](#)” [„Praca w służbie publicznej. Wyzwanie związane z atrakcyjnością zawodu.”]

<sup>37</sup> Cour de Comptes, „[Devenir enseignant : la formation initiale et le recrutement des enseignants des premier et second degrés](#)”, Rapport public thématique, 2023.

<sup>38</sup> „Education: comment mieux orienter la dépense publique, Conseil d’analyse économique”, 2025, dostępny pod adresem: [Éducation : comment mieux orienter la dépense publique](#).

<sup>39</sup> Lastra-Anadón, C. i S. Mukherjee (2019), „Cross-country evidence on the impact of decentralisation and school autonomy on educational performance” [„Ogólnokrajowe dowody wpływu decentralizacji i autonomii szkół na wyniki kształcenia”], OECD Working Papers on Fiscal Federalism, nr 26, OECD Publishing, Paryż, <https://doi.org/10.1787/c3d9b314-en>.

<sup>40</sup> Cour des comptes, „Mobiliser la communauté éducative autour du projet d’établissement, Rapport public thématique”, 2023.

- (44) Chociaż wskaźniki zatrudnienia wzrosły, zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym w ostatnich latach się pogłębiło. Jedną z głównych sił napędzających tę tendencję jest coraz częstsze ubóstwo pracujących, którego skala w ostatnich latach gwałtownie wzrosła, w szczególności wśród osób samozatrudnionych i gospodarstw domowych z dziećmi. Wzrost ten wynika z szeregu czynników: wymuszone zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy i rozdrobnione zatrudnienie skutkują zmniejszeniem łącznej liczby przepracowanych godzin, natomiast liczba osób pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników (mikroprzedsiębiorców i osób wykonujących pracę za pośrednictwem platform internetowych)<sup>41</sup> o bardzo niskich zarobkach i ograniczonej autonomii wzrosła. Ponadto pułapki niskich zarobków i niewystarczający dostęp do szkoleń utrudniają rozwój kariery zawodowej i utrzymują się obawy dotyczące warunków pracy, w tym długich godzin pracy i wysokiego odsetka śmiertelnych wypadków przy pracy. Do zmniejszenia ubóstwa pracujących mogłoby przyczynić się rozwiązanie problemu pułapek niskich zarobków i niepewnego zatrudnienia, zwiększenie możliwości szkoleniowych, a także poprawa warunków pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym dla osób wykonujących pracę za pośrednictwem platform internetowych.

---

<sup>41</sup> „Rapport pour la France. GDPoweR – Récupération des données des travailleurs au service de la négociation et du suivi des accords collectifs dans l'économie des plateformes”, 2025 r.

- (45) W 2025 r. odsetek dzieci zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym wyniósł 27,5 %, – jest to odsetek znacznie wyższy niż w przypadku reszty społeczeństwa (19,1 %) i piąty co do wielkości wskaźnik w UE. Wzrost ten wynika z szeregu czynników. Rodzice mają trudności z zapewnieniem odpowiedniego dochodu z pracy, a 9,2 % dzieci żyje w gospodarstwach domowych o bardzo małej intensywności pracy, co stanowi jeden z najwyższych wskaźników w UE. Ponadto ubóstwo pracujących gwałtownie wzrosło wśród gospodarstw domowych z dziećmi, dotykając w szczególności rodziny niepełne, na czele których stoją głównie matki. Spośród pracujących osób samotnie wychowujących dzieci w 2025 r. co piąta była zagrożona ubóstwem, czego główną przyczyną były m.in. wymuszone zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy i utracone możliwości rozwoju kariery zawodowej, często z powodu braku odpowiednich możliwości opieki nad dziećmi. Chociaż ogólna dostępność opieki nad dziećmi we Francji jest stosunkowo wysoka, pozostaje ona głęboko nierówna: różnica między dziećmi znajdującymi się w korzystnej sytuacji a dziećmi znajdującymi się w niekorzystnej sytuacji (36 punktów procentowych) jest większa niż średnia unijna (20 punktów procentowych). W 2023 r. 76 % rodzin żyjących w ubóstwie nie stać było na opiekę nad dziećmi<sup>42</sup>. Ponadto utrzymują się obawy dotyczące jakości, dostępności i kosztów opieki nad dziećmi, które znacznie różnią się na terytorium Francji. Dysproporcje terytorialne w zakresie możliwości zatrudnienia i szkolenia, dostępu do przystępnych cenowo mieszkań, transportu oraz usług zdrowotnych i społecznych dodatkowo utrudniają rodzicom uzyskanie płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie. Wyzwania te potęgują rosnące koszty utrzymania, które przyczyniły się do zwiększenia skali pogłębionej deprivacji materialnej lub społecznej wśród dzieci (10 % w 2025 r. w porównaniu z 7,9 % w UE); wzrost kosztów mieszkań, energii i żywności najdotkliwiej odczuli rodzice samotnie wychowujący dzieci i rodziny wielodzietne<sup>43</sup>. Rosnąca bezdomność we Francji<sup>44</sup> w coraz większym stopniu dotyka rodziny z dziećmi<sup>45</sup>. Pomimo niedawnych reform mających na celu poprawę równowagi między życiem zawodowym a prywatnym z korzyścią dla rodzin świadczenia na dziecko i dodatki mieszkaniowe nie nadążają za inflacją, a kryteria kwalifikowalności zostały zaostrzone. Przegląd skuteczności świadczeń rodzinnych i dodatków mieszkaniowych, usunięcie barier w zakresie zatrudnienia dla rodziców, poprawa dostępu do placówek opieki nad dziećmi oraz zmniejszenie dysproporcji terytorialnych w dostępie do usług mogłyby przyczynić się do zmniejszenia ubóstwa dzieci.

<sup>42</sup> CNAF-ONAPE, L'accueil des jeunes enfants – Édition 2025, 2025, [Observatoire national de la petite enfance \(Onape\) | CAF – Caisse d'Allocations Familiales](#).

<sup>43</sup> [INSEE, privation matérielle et sociale en 2025](#).

<sup>44</sup> Fondation pour le Logement, „31ème rapport sur le mal-logement en France en 2026” 2026.

<sup>45</sup> UNICEF-FAS, „Baromètre Enfants à la rue”, 2025.

- (46) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2026 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich RRP, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro na 2026 r. W przypadku Francji zalecenie 1 ma pomóc we wdrożeniu pierwszego, drugiego i piątego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 2 – we wdrożeniu czwartego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 3 – we wdrożeniu siódmego, ósmego i dziewiątego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 4 – we wdrożeniu siódmego zalecenia dotyczącego strefy euro, a zalecenie 5 – we wdrożeniu piątego zalecenia dotyczącego strefy euro.

NINIEJSZYM ZALECA Francji podjęcie w latach 2026 i 2027 działań mających na celu:

1. Zapewnienie, by wydatki netto były zgodne ze ścieżką korekty zaleconą przez Radę w dniu 21 stycznia 2025 r., w związku z odchyleniem od zalecanego pułapu wydatków netto prognozowanym przez Komisję na 2026 r. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo oraz gotowości obronnej i w zakresie bezpieczeństwa, a jednocześnie zapewnienie stabilności długu i efektywności wydatków, a także stopniowe dostosowywanie budżetu w celu utrzymania strukturalnie wyższych wydatków na obronę. Zapewnienie, aby środki wprowadzane w celu złagodzenia skutków wzrostu cen energii miały charakter tymczasowy, były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji lub zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw energochłonnych i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii oraz aby koszty fiskalne tych środków były zgodne ze zobowiązaniami wynikającymi z ram fiskalnych UE. Dalsze wdrażanie zestawu reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. Zapewnienie stabilności fiskalnej systemu emerytalnego, przy jednoczesnym uwzględnieniu sprawiedliwości i zwiększeniu wkładu w zatrudnienie i potencjalny wzrost gospodarczy. Systematyczne wykorzystywanie wyników kompleksowych przeglądów wydatków w celu ograniczenia wydatków publicznych w sposób trwały i znaczący oraz poprawy ich efektywności. Przesunięcie obciążeń podatkowych z czynników produkcji na podatki konsumpcyjne i ekologiczne, a jednocześnie racjonalizację i zmniejszenie fiskalnych i socjalnych wydatków podatkowych. Zmniejszenie złożoności administracyjnej poprzez eliminację nakładających się kompetencji, a tym samym poprawę efektywności wydatków. Zwiększenie zdolności administracyjnych i planowania przestrzennego w regionach najbardziej oddalonych.
2. Zapewnienie ciągłości reform i inwestycji realizowanych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Utrzymanie tempa realizacji projektów w ramach programów polityki spójności, w stosownych przypadkach w oparciu o realokację środków na priorytety strategiczne i elastyczność uzgodnioną w kontekście śródkresowego przeglądu ram polityki spójności.

3. Dalsze uproszczenie przepisów krajowych, zmniejszenie obciążeń administracyjnych i barier regulacyjnych dla przedsiębiorstw, w szczególności w budownictwie i sektorze usług, oraz usunięcie barier w swobodnym przepływie towarów. Zwiększenie intensywności badań i rozwoju w sektorze przedsiębiorstw przez lepsze ukierunkowanie publicznych systemów wsparcia, które zachęcają przedsiębiorstwa do badań i rozwoju oraz promują rozpowszechnianie innowacji, przez utrzymanie wsparcia publicznego za pośrednictwem wieloletniego planu inwestycyjnego oraz zachęcanie inwestorów instytucjonalnych i detalicznych do inwestycji kapitałowych, szczególnie do finansowania przedsiębiorstw scale-up i innowacji radykalnych. Zwiększenie skuteczności ekosystemów wspierających współpracę między środowiskiem akademickim a przedsiębiorstwami. Poprawę poziomu cyfryzacji MŚP, w tym przez zwiększenie skuteczności istniejących środków wsparcia publicznego. Dalsze wspieranie dywersyfikacji i zatrudnienia w regionach dotkniętych transformacją przemysłową.
4. Przyspieszenie dekarbonizacji sektora transportowego poprzez usuwanie barier i zapewnianie zachęt do zwiększenia popytu na niskoemisyjne rodzaje transportu i pojazdy oraz ich podaży. Zwiększanie efektywności energetycznej budynków i zmniejszenie zależności od paliw kopalnych przez zapewnienie stabilnego i przewidywalnego wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem ambitnych renowacji i gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji. Przyspieszenie realizacji projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych i czystej energii, m.in. poprzez dalsze usprawnienie procedur wydawania pozwoleń. Promowanie rozwiązań zapewniających elastyczność, takich jak odpowiedź odbioru, technologie magazynowania lub czyste sterowalne źródła, oraz zapewnienie wystarczających inwestycji w przepustowość sieci elektroenergetycznej i w transgraniczne połączenia międzysystemowe. Przyspieszenie elektryfikacji zastosowań końcowych koncentrujących się na sektorach wysokoemisyjnych. Poprawę gospodarki wodnej w celu lepszego zaspokojenia konkurujących ze sobą potrzeb sektorów o dużym zapotrzebowaniu na wodę oraz zapewnienie odpowiednich inwestycji w infrastrukturę wodną, zwłaszcza w regionach najbardziej oddalonych, a także ochronę jakości wody przed zanieczyszczeniami rolniczymi i przemysłowymi.

5. Rozwiązanie problemu niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej przez dostosowanie szkoleń do potrzeb rynku pracy, w tym na szczeblu terytorialnym, oraz zwiększenie liczby osób podejmujących studia w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM). Zwiększenie integracji na rynku pracy poprzez usunięcie barier w edukacji i zatrudnieniu dla młodzieży oraz rozszerzenie dostępu do szkoleń dla pracowników o niskich kwalifikacjach i pracowników starszych. Poprawę wyników kształcenia i zmniejszenie nierówności w edukacji. Zwiększenie atrakcyjności zawodu nauczyciela, m.in. przez poprawę warunków pracy oraz jakości kształcenia wstępnego i ustawicznego. Przeciwdziałanie ubóstwu pracujących i ubóstwu dzieci oraz ograniczanie tych zjawisk przez usuwanie barier dla trwałego zatrudnienia zarobkowego, zwłaszcza dla rodziców, przez zwiększenie dostępu do wysokiej jakości placówek opieki nad dziećmi dla gospodarstw domowych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji oraz zmniejszanie dysproporcji terytorialnych w dostępie do usług, w szczególności opieki zdrowotnej.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady*

*Przewodniczący / Przewodnicząca*

---